

RTJ 15 VAHEARUANDED

Sisukord	paragrahvid
EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED	1–3
RAKENDUSALA	4–6
MÕISTED	7
VAHEARUANDE ESITUSVIIS JA AVALIKUSTATAV INFORMATSIOON	8–22
Vahearuande koostisosad ja vormistamise üldnõuded	8–14
VahearuanDES esitatavad perioodid	14–16
Valitud lisades avalikustatav informatsioon	17–20
Olulisuse printsiibi rakendamine vahearuanDES	21–22
VAHEARUANDES RAKENDATAVAD ARVESTUSPÕHIMÕTTED	23–27
JÕUSTUMINE	28–29
VÕRDLUS RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)	30

EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED

1. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 15 «VahearuanDED» eesmärgiks on sätestada miinimumnõuded vahearuanDES esitatavale informatsioonile ja vahearuanDES rakendatavatele arvestuspõhimõtetele. Õigeaegne ja usaldusväärne vahearuanne võimaldab investoritel, kreditoridel ja teistel aruande kasutajatel paremini mõista ettevõtte võimet genereerida kasumit ja rahavoogusid ning ettevõtte finantsseisundit ja maksevõimelisust.

2. Juhend RTJ 15 lähtub rahvusvahelisest finantsaruandluse standardist IAS 34 «VahearuanDlus» («Interim Financial Reporting»). Juhend sisaldab viiteid konkreetsetele IASi paragrahvidele, millel juhendi nõuded tuginevad. RTJ 15 võrdlus rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega on toodud paragrahvis 30. ValdKondades, kus RTJ 15 ei täpsusta mingit spetsiifilist arvestuspõhimõtet, kuid see on reguleeritud mõnes IFRSs, on soovitatav lähtuda vastavas IFRSs kirjeldatud arvestuspõhimõttest.

3. Raamatupidamise aruanDEte koostamisel tuleb lähtuda olulisuse printsiibist. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruanDES kajastada lihtsustatud viisil.

RAKENDUSALA

4. Raamatupidamise Toimkonna juhendit RTJ 15 «VahearuanDED» tuleb rakendada Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatavate avalike vahearuanDEte koostamisel.

5. Käesolev juhend ei kohusta ühtegi raamatupidamiskohustuslast koostama ega esitama vahearuanDEid. Käesolevat juhendit tuleb järgida juhul, kui raamatupidamiskohustuslane koostab ja avalikustab vahearuanDED kas tulenevalt seadusandlusest või omal soovil. Nii näiteks peavad vastavalt seadusandlusele vahearuanDEid koostama krediidiasutused, kindlustusandjad ja äriühingud, kelle aktsiad on börsil noteeritud. Käesolevat juhendit tuleb järgida ka juhul, kui raamatupidamiskohustuslane koostab ja esitab avalikkusele Eesti heale raamatupidamistavale vastavaid vahearuanDEid omal soovil.

6. Raamatupidamiskohustuslased, kes koostavad oma vahearundeid vastavalt rahvusvahelisele raamatupidamise standardile IAS 34, ei ole kohustatud järgima käesoleva juhendi nõudeid. Raamatupidamiskohustuslased ei ole kohustatud järgima käesolevat juhendit ka sisemiseks otstarbeks mõeldud mitteavalike vahearuanete koostamisel.

MÕISTED

7. Käesolevas juhendis kasutatakse mõisteid alljärgnevas tähenduses (IAS 34 p 4):

Vahearuanne on vahearunde perioodi kohta koostatud raamatupidamisaruanne, mis sisaldab kas:

- (a) täismahus raamatupidamisaruannet, mis vastab samadele kriteeriumitele nagu raamatupidamise aastaaruanne; või**
- (b) lühendatud raamatupidamisaruannet, mis vastab käesolevas juhendis kirjeldatud kriteeriumitele.**

Vahearunde periood on aruandeperiood, mis on lühem kui terve majandusaasta.

VAHEARUANDE ESITUSVIIS JA AVALIKUSTATAV INFORMATSIOON

Vahearunde koostisosad ja vormistamise üldnõuded

8. Juhul kui raamatupidamiskohustuslane esitab vahearundena täismahus raamatupidamisaruande, siis peab see vastama samasugustele nõuetele informatsiooni esitusviisi ja mahu osas nagu raamatupidamise aastaaruanne (vt RTJ 2 «Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes»). (IAS 34 p 9.)

9. Juhul kui raamatupidamiskohustuslane esitab vahearundena lühendatud raamatupidamisaruande, siis see peab sisaldama vähemalt järgmisi koostisosasid (IAS 34 p 8):

- (a) Lühendatud bilanss;**
- (b) Lühendatud kasumiaruanne;**
- (c) Lühendatud rahavoogude aruanne;**
- (d) Lühendatud omakapitali muutuste aruanne; ja**
- (e) Valitud lisad.**

10. Lühendatud põhjaruanded (bilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) peavad sisaldama vähemalt kõiki alalõike ja koondeid, mis sisaldasid viimases raamatupidamise aastaaruandes esitatud põhjaruannetes. Täiendavaid kirjeid peab lisama juhul, kui nende puudumisel oleksid raamatupidamise vahearuanded eksitavad (IAS 34 p 10).

11. Täismahus või lühendatud kasumiaruandes tuleb esitada kõigi kasumiaruandes esitatud perioodide kohta finantsnäitajad – tavaline kasum aktsia kohta ja lahustatud kasum aktsia kohta –, mis on arvestatud vastavalt juhendile RTJ 17. (IAS 34 p 11.)

12. Valitud lisad peavad vastama käesolevas juhendis toodud miinimumnõuetele. Täiendava informatsiooni avalikustamine lisades on soovitatav, kui see aitab aruande tarbijatel paremini mõista raamatupidamiskohustuslase tegevust vahearunde perioodi jooksul.

13. Vahearuanne koostatakse konsolideeritud baasil. Juhul kui ettevõtte majandusaasta aruanne sisaldab lisaks konsolideeritud raamatupidamisaruannetele ka emaettevõtte kui eraldiseisva majandusüksuse raamatupidamisaruandeid, siis käesolev juhend ei nõua ega keela emaettevõtte eraldiseisvate aruannete lisamist ettevõtte vahearuandesse.

14. Vahearuanne koostatakse eesti keeles ja Eesti Vabariigis ametlikult kehtivas vääringus, tuues välja arvnäitajate puhul kasutatud täpsusaste (näiteks tuhandetes vääringu ühikutes).

Vahearuandes esitatavad perioodid

15. Vahearuandes esitatud põhiaruanded peavad sisaldama (lühendatud või täismahus) informatsiooni järgmiste perioodide kohta (IAS 34 p 20):

(a) Bilanss vahearuande perioodi lõpu seisuga ja võrdlev bilanss eelneva majandusaasta lõpu seisuga;

(b) Kasumiaruanne vahearuande perioodi kohta ja kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuande bilansipäevani ning võrreldavad kasumiaruanded eelneva majandusaasta samade perioodide kohta;

(c) Rahavoogude aruanne kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuande bilansipäevani ja võrreldav rahavoogude aruanne eelneva majandusaasta sama perioodi kohta; ja

(d) Omakapitali muutuste aruanne kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuande bilansipäevani ja võrreldav omakapitali muutuste aruanne eelneva majandusaasta sama perioodi kohta.

<u>Näide – vahearuandes esitatavad perioodid</u>		
<i>1. Vahearuandes esitatavad perioodid juhul, kui ettevõtte koostab ja avaldab vahearuandeid poolaasta kaupa</i>		
Ettevõtte majandusaasta lõpeb 31. detsembril 2004. Ettevõtte esitab oma poolaasta vahearuandes seisuga 30. juuni 2004 informatsiooni (lühendatult või täismahus) järgmiste perioodide kohta:		
Bilanss:		
Seisuga	30. juuni 2004	31. detsember 2003
Kasumiaruanne:		
6-kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
Rahavoogude aruanne:		
6-kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
Omakapitali muutuste aruanne:		
6-kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
<i>2. Vahearuandes esitatavad perioodid juhul, kui ettevõtte koostab ja avaldab vahearuandeid kvartaalselt</i>		
Ettevõtte majandusaasta lõpeb 31. detsembril 2004. Ettevõtte esitab oma kvartali vahearuandes seisuga 30. juuni 2004 informatsiooni (lühendatult või täismahus) järgmiste perioodide kohta:		
Bilanss:		
Seisuga	30. juuni 2004	31. detsember 2003
Kasumiaruanne:		
3-kuuline periood	1. aprill kuni 30. juuni 2004	1. aprill kuni 30. juuni 2003
6-kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003

Rahavoogude aruanne:		
6-kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003
Omakapitali muutuste aruanne:		
6-kuuline periood kuni	30. juuni 2004	30. juuni 2003

16. Ettevõtetal, mille äritegevus on tugevalt sesoonse iseloomuga, on soovitatav esitada lisaks eespool nõutule ka finantsinformatsiooni vahearuaande bilansipäevale eelneva kaheteistkuulise perioodi kohta ja sellele eelneva võrdleva kaheteistkuulise perioodi kohta. (IAS 34 p 21.)

Valitud lisades avalikustatav informatsioon

17. Vahearuaande eesmärgiks on täiendada viimast täismahus majandusaasta aruannet. Sellest tulenevalt on tähelepanu uutel, viimase vahearuaande perioodi jooksul toimunud tegevustel, sündmustel ja asjaoludel ning eelnevalt esitatud informatsiooni ei dubleerita (IAS 34 p 15).

18. Vahearuaande lisades peab ettevõtte esitama järgmise informatsiooni, juhul kui see on oluline ja seda ei ole avalikustatud vahearuaande muudes osades (IAS 34 p 16):

- (a) kinnitus selle kohta, millisest raamatupidamise seaduse paragrahvis 17 lubatud raamatupidamistavast lähtuvalt on vahearuaanne koostatud (s.o kas Eesti hea raamatupidamistava, mille reeglid vahearuaannete kohta on sätestatud juhendis RTJ 15 või IFRS, mille reeglid vahearuaannete kohta on sätestatud standardis IAS 34);
- (b) kinnitus selle kohta, et raamatupidamise vahearuaandes järgitakse samu arvestuspõhimõtteid, mida kasutati viimase raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Juhul kui arvestuspõhimõtteid on muudetud, lisatakse kirjeldus muudatuse olemusest ja mõjust;
- (c) selgitavad kommentaarid vahearuaande perioodi tegevuse sesoonsusest või tsüklilisusest;
- (d) oma olemuselt, suuruselt või esinemissageduselt erandlike vahearuaande perioodi varasid, kohustusi, omakapitali, kasumit või rahavoogusid mõjutavate sündmuste ja asjaolude kirjeldus ja mõju;
- (e) oluliste vahearuaande perioodil aset leidnud raamatupidamishinnangute muutuste kirjeldus ja mõju (näiteks olulised alla- ja üleshindlused või muutused hinnangutes eraldistele);
- (f) võlakirjade ja aktsiate emiteerimine, lunastamine ja tagasiostmine;
- (g) väljakuulutatud ja makstud dividendid (kogusummas või aktsia kohta) eraldi lihtaktsiate ja teiste aktsiate lõikes;
- (h) tehingud seotud osapooltega;
- (i) segmendi tulud ja segmendi ärikasum ärisegmentide või geograafiliste segmentide kaupa, sõltuvalt sellest, milline on ettevõtte esmane alus segmendiaruandluseks (segmendiinfo avalikustamine vahearuaandes on nõutud vaid siis, kui RTJ 16 «Segmendiaruandlus» nõuab ettevõttelt segmendiinfo avalikustamist majandusaasta aruandes);
- (j) olulised sündmused pärast vahearuaande bilansipäeva;
- (k) vahearuaande perioodil ettevõtte koosseis ja tegevuses toimunud olulised muutused ja nende mõju, sealhulgas äriühendused, tüdarettevõtete ja pikaajaliste investeeringute soetamine või realiseerimine, ettevõtte ümberstruktureerimine ja lõpetatavad tegevusalad; ja
- (l) muutused potentsiaalsetes kohustustes ja potentsiaalsetes varades alates eelmise majandusaasta bilansipäevast.

19. Üldjuhul esitatakse vahearuanDES informatsiooni kumulatiivselt majandusaasta algusest vahearuanDE bilansipäevani. Samas tuleb avalikustada ka kõik need sündmused ja tehingud, mis on olulised käesoleva vahearuanDE perioodi tulemuste mõistmiseks.

20. Juhul kui majandusaasta viimase vahearuanDE perioodi jooksul muudetakse oluliselt varasematel vahearuanDE perioodidel tehtud raamatupidamishinnanguid, kuid selle viimase vaheperioodi kohta eraldi aruannet ei avaldata, tuleb hinnangutes tehtud muutuste sisu ja summa avalikustada raamatupidamise aastaaruande lisades. (IAS 34 p 26.)

Olulisuse printsiibi rakendamine vahearuanDES

21. Majandustehingute mõõtmisel ja kajastamisel ning vastava informatsiooni esitamisel vahearuanNETES tuleb hinnata antud informatsiooni olulisust vahearuanDE kui terviku suhtes. Olulisuse printsiibi rakendamisel vahearuanDES tuleb võtta arvesse, et vahearuanDED võivad tugineda suuremal määral raamatupidamishinnangutele kui aastaaruanded. (IAS 34 p 23.)

22. Kuigi vahearuanDES avalikustatava informatsiooni maht ning täpsusaste võivad olla väiksemad kui aastaaruandes, ei tohi need olla ebapiisavad mõistmaks olulisi arenguid ettevõtte majandustegevuses pärast viimase aastaaruande bilansipäeva. VahearuanDE läbiv eesmärk on kindlustada, et see sisaldab kogu informatsiooni, mis on oluline ettevõtte finantsseisundi, majandustulemuse ja rahavoogude mõistmiseks vahearuanDE perioodil. (IAS 34 p 25; 34 p 41).

VAHEARUANDES RAKENDATAVAD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

23. VahearuanDE koostamisel tuleb rakendada samu arvestuspõhimõtteid nagu viimase raamatupidamise aastaaruande koostamisel, välja arvatud juhul, kui arvestuspõhimõtteid on muudetud pärast viimase raamatupidamise aastaaruande kuupäeva ning neid uusi põhimõtteid rakendatakse järgmise raamatupidamise aastaaruande koostamisel. (IAS 34 p 28.)

24. Arvestuspõhimõtete muutuse mõju kajastatakse tagasiulatuvalt, välja arvatud juhul, kui arvestuspõhimõtte muutus on tingitud uuest Raamatupidamise Toimkonna juhendist ning selles on sätestatud teistsugused uuele meetodile ülemineku reeglid.

25. Kuigi vahearuanDES rakendatakse samu arvestuspõhimõtteid nagu aastaaruandes, võib nende põhimõtete rakendamisel tugineda suuremal määral hinnangutele kui aastaaruande koostamisel. Nii näiteks ei pea ettevõtte vahearuanNETE koostamiseks viima läbi detailset varude inventuuri, vaid ta võib tugineda eelmiste perioodide kogemusele ja piiratud ulatusega testidele. (IAS 34 p 41.)

26. Majandusaasta jooksul saadavat sesoonset, tsüklilist või juhuslikku tulu tuleb kajastada selle tekkimise momendil. Tulu periodiseerimine vahearuanNETES (s.o jagamine erinevate vahearuanDE perioodide vahel) on aktsepteeritav ainult juhul, kui analoogilise tulu periodiseerimine oleks aktsepteeritav aastaaruande koostamisel. (IAS 34 p 37.)

27. Majandusaasta jooksul ebaühtlaselt tekkivaid kulusid tuleb vahearuanNETES periodiseerida (s.o jagada erinevate vahearuanDE perioodide vahel) ainult juhul, kui selline periodiseerimine on aktsepteeritav aastaaruande koostamisel (IAS 34 p 39).

Näited.

(a) Küsimus: Ettevõtte kulutab enamiku oma aastaks ette nähtud reklaamieelarvest esimeses kvartalis. Kas on aktsepteeritav kajastada esimese kvartali vahearuanandes osa tehtud reklaamikulutustest tulevaste perioodide kuluna ning kajastada seda kuluna kasumiaruanandes ülejäänud kvartalite jooksul?

Vastus: Reklaamikulutuste periodiseerimine vahearuannetes ei ole aktsepteeritav, kuna see ei oleks aktsepteeritav ka majandusaasta lõpus. Kogu reklaami eesmärgil tehtud väljaminek kajastatakse kuluna siis, kui reklaam on toimunud.

(b) Küsimus: Ettevõtte on planeerinud neljandasse kvartalis ulatusliku remondi läbiviimise, mis läheb maksma ligikaudu 8 miljonit krooni. Kas on aktsepteeritav remondikulude ühtlane jagamine vahearuannde perioodidele, kajastades igas kvartalis kuluna 2 miljonit krooni?

Vastus: Remondikulude jagamine kogu aastale ja vastava eraldise moodustamine esimeste kvartalite aruannetes ei ole aktsepteeritav, kuna see ei oleks aktsepteeritav ka aastaaruandes. Kogu remondikulu kajastatakse selle toimumise hetkel (s.o neljandas kvartalis) ning vajadusel kirjeldatakse selle mõju vahearuannde perioodi tulemustele neljanda kvartali vahearuanandes.

(c) Küsimus: Ettevõtte maksab oma juhtkonnale boonust 10% ettevõtte puhaskasumist. Kas tuleks moodustada boonuse eraldis ja kajastada vastavat kulu ettevõtte vahearuannetes.

Vastus: Ettevõtte peab moodustama eraldise ja kajastama kuluna summat, mis vastab 10 protsendile vahearuannde kuupäevaks teenitud ettevõtte kasumist (samastuguse eraldise moodustamine oleks kohustuslik ka aastaaruande koostamisel).

(d) Küsimus: Ettevõtte tootmiskulud, tegevusmahud ja hinnad muutuvad oluliselt vahearuannde perioodide lõikes. Kas on aktsepteeritav tootmiskulude ja tulude ühtlane jaotamine (periodiseerimine) vahearuannde perioodidele, kajastades igas kvartalis nimetatud näitajaid ühesugustes suurustes?

Vastus: Tootmiskulude ja tulude ühtlane jagamine kogu aastale ja vastav kajastamine vahearuannetes ei ole aktsepteeritav, kuna see ei oleks aktsepteeritav ka aastaaruandes. Ettevõtte tootmiskulud ja tulud kajastatakse selle toimumise hetkel (s.o vastavas vahearuannde perioodis). Vastasel juhul ei jaotu vahearuannde perioodi tootmiskulutused objektiivselt vahearuannde perioodi lõpu varude maksumuse ja perioodi müüdü toodangu kulude vahel.

(e) Küsimus: Ettevõtte aktsionäride üldkoosolekul, mis toimus teises kvartalis, kuulutatakse välja dividendid 100 000 krooni. Kas võib dividendide tulumaksu 35 000 krooni periodiseerida vahearuannde perioodidele kogu aasta jooksul ja kajastada vastavat kulu teise kvartali ja järgnevatel perioodidel vahearuannetes?

Vastus: Dividendide tulumaks kajastatakse tulumaksukuluna kasumiaruanandes samal perioodil, kui dividend välja kuulutatakse (vt RTJ 8 «Eraldised, potentsiaalsed kohustused ja potentsiaalsed varad», p 44). Seega kajastatakse dividendide tulumaks kohustuse ja kuluna teist kvartalit hõlmavas vahearuanandes.

JÕUSTUMINE

28. Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 15 «Vahearuannded» rakendamine on kohustuslik vahearuanndetele, mida koostatakse 1.01.2004 ja hiljem algavate majandusaastate vahearuannde perioodide kohta.

29. Juhul kui käesoleva juhendi rakendamine toob endaga kaasa muudatusi võrreldes ettevõtte vahearuannetes seni rakendatud arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisiga, kajastatakse muudatuste mõju tagasiulatuvalt, s.t nii nagu oleks uus põhimõte kogu aeg kehtinud. Eelmise perioodi võrdlusandmed viiakse vastavusse uue arvestus- või esituspõhimõttega.

VÕRDLUS RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)

30. Juhendis RTJ 15 sätestatud nõuded vahearuannetes esitatavale informatsioonile ja vahearuannetes rakendatavatele arvestuspõhimõtetele on kooskõlas standardis IAS 34 sätestatud nõuetega.